

Motion till riksdagen

2008/09:So357

av **Maria Lundqvist-Brömster m.fl. (fp)**

Barnets rätt till en egen kontakt med socialtjänsten

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om barnets rätt till en egen kontakt med socialtjänsten utan vårdnadshavarens kännedom.

Motivering

I den senaste rapporten från Bris kan man läsa att den mest märkbara trenden i kontakter Bris haft under 2000-talet är den massiva ökningen av problem som hänger samman med psykisk ohälsa. Det innefattar allt från självdestruktiva beteenden och självmordstankar till ätstörningar, depressioner, fobier och panikångest. Men Bris tar även upp barn i utsatthet, barn som utsätts för övergrepp av olika slag. Under 2006 handlade 26 % av barnkontakterna till Bris om detta. Mörkertalet känner man inte till.

Många barn och ungdomar klagar över att de inte har någon vuxenrelation. Det är många gånger svårt att hitta vuxna som kan hjälpa. Det är långa väntetider till Barn- och ungdomspsykiatri och elevhälsan är underbemannad och har brist på tider att erbjuda. Att vända sig till socialtjänsten är ett stort steg, och dessutom dras föräldrarna in. Man kan då fråga sig vart barn som inte kan prata med sin mamma och pappa ska vända sig? Och vad gör barn som lever i utsatthet?

Det som ofta framkommer och bekräftas är att samverkan mellan myndigheter är bristfällig, vilket gör att många barn och ungdomar ”faller mellan stolarna”. Elevhälsan är inom många kommuner kraftigt nedrustad trots det alltmer ökande ohälsotalet bland våra barn och ungdomar.

Alkoholkonsumtionen har gått ned bland ungdomar men bland de ungdomar som dricker har konsumtionen ökat. 22 % av flickorna och pojkarna i åk

Fel! Okänt namn på

9 dricker minst någon gång i månaden. Antalet sjukhusvårdade på grund av alkoholförgiftning har även ökat under de senaste åren.

Med droger följer det alltmer ökande ungdomsvåldet.

Föräldraskapet sviktar och kommer många gånger i konflikt med föräldrarnas egna behov av förverkligande. Stressen är överlag mycket hög bland svenska barn och ungdomar.

Socialsekreterare vittnar om att de inte hinner med utredningar, att arbetet är stressigt och att kommunerna sparar inom individ och familjeomsorg. Kritikerna uttrycker att anmälningar inte leder till tillräckligt snabba och kraftfulla ingripanden. Enligt en undersökning från våren 2006 av fackförbundet SSR anser en majoritet av socialarbetarna att socialtjänsten inte alls eller bara delvis lever upp till socialtjänstlagens intentioner.

Barnperspektivet och barnkompetensen måste få större fokus inom socialtjänstens område. I socialtjänstlagen och i FN:s barnkonvention som Sverige ratificerat slås det fast att barnets inställning så långt som möjligt ska klarläggas.

Barn har ofta svårt att göra sin röst hörd. Därför är det angeläget att de som ska utreda utsatta barns behov har kunskap och förmåga att tala med barnen.

Många beslut som får en avgörande inverkan på ett barns liv fattas över huvudet på dem, trots att barnperspektivet förstärks i socialtjänstlagen. Det är inte ovanligt att bedömningarna ser mycket olika ut. Barn är individer med skilda behov. Det är angeläget att alla barn i praktiken, inte bara i teorin, har samma rättigheter oavsett var i landet de bor.

Enligt socialtjänstlagen ska en utredning inledas om det finns skäl att misstänka att ett barn får illa.

Enligt samma lag ska barnets vårdnadshavare informeras om detta – i lagtexten står det skyndsamt. Det går idag inte att hålla vårdnadshavaren utanför, inte ens i ett inledningsskede.

Socialtjänstlagen är inte skriven för barn som riskerar att mördas, misshandlas, giftas bort, könsstympas eller bli sexuellt utnyttjade av sina föräldrar.

Socialtjänsten ska ha ett tydligt brottsofferperspektiv i arbetet med utsatta barn.

Barnet ska ges tid att bygga upp ett förtroende. Att berätta om övergrepp är inte enkelt – speciellt inte om det är pappa eller mamma eller annan närstående som är skyldig.

Barnets rätt till en egen kontakt med socialtjänsten utan vårdnadshavarens kännedom är oerhört viktig. Denna möjlighet finns inte idag inom socialtjänsten vilket kan innebära att en socialnämnd inte får ett tillräckligt underlag för att kunna ta ställning till om man behöver vidta åtgärder. Rättssäkerheten för barnet kan i ett sådant fall vara helt "satt ur spel", då följden kan bli att en nödvändig insats för barnet aldrig kommer till stånd. För socialnämnden ska ett samtal vara förenligt med barnets bästa. Vi har en barnkonvention som tydligt deklarerar att man ska tillförsäkra det barn som är i stånd att bilda egna åsikter, rätten att fritt uttrycka dessa i alla frågor som rör barnet.

Med hänvisning till ovanstående bör riksdagen ge regeringen till känna barnets rätt till en egen kontakt med socialtjänsten utan vårdnadshavarens kännedom.

Fel! Okänt namn på

Stockholm den 3 oktober 2008

Maria Lundqvist-Brömster (fp)

Agneta Berliner (fp)

Solveig Hellquist (fp)